

Monumentnummer*: 513165

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82783/136

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Beetsterzwaag Opsterland Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Beetsterzwaag

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Beetsterzwaag G 84

Omschrijving**

Inleiding

De STELP, thans woonboerderij, met gedeeltelijk ingebouwde kleine koestal ligt op een ruim omgracht erf met op de hoeken daarvan aan de voorzijde beuken en aan de overige zijden singelbeplanting van eiken. De boerderij is in het laatste kwart van de 19de eeuw gebouwd. In de geleding en de detaillering van het voorhuis zijn naar het classicisme verwijzende elementen toegepast. De boerderij behoort tot het bezit van de familie Van Harinxma te Beetsterzwaag en is recentelijk gerenoveerd. In de omgeving zijn meerdere boerderijen van hetzelfde type aanwijsbaar. Het aangebouwde tanklokaal valt buiten de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

De boerderij heeft globaal een rechthoekige plattegrond met aan de westzijde een dubbele krimp en een gedeeltelijk ingebouwde kleine koestal en aan de noordzijde een later aangebouwd vm. tanklokaal: elk onder een eigen dak. Het hoofdvolume bestaat uit een voorhuis en de schuur onder een schilddak. Het voorhuis is opgetrokken in bruine bakstenen, op een trasraam van klinkerstenen afgesloten door een rollaag; slechts aan het woonkamergedeelte is het trasraam een halve steen vorengemetseld als een plint. Het schuurgedeelte is opgetrokken in gele bakstenen, op een trasraam van klinkerstenen afgesloten door een rollaag. Het kapedeelte van het voorhuis is belegd met zwart geglazuurde Hollandse pannen met op de nokhoek een schoorsteen met ingesnoerde rookmond; het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

schuurgedeelte is gedekt met riet. De schuur heeft geen goot, het voorhuis heeft een bakgoot op houten klossen. De zuidgevel van de boerderij heeft een middenrisaliet en hoeklisenen. Per travee zijn twee getoogde (pseudo-)openingen onder streklaag in de gevelwand aangebracht; in de rechter travee zijn de zesruitsvensters vervangen door een spaarveld met een getoogd provisiekelderraam eronder en een staldeur. Naast de rechter hoekliseen is het oostelijk dakschild doorgetrokken: de gevel bevat vlechtingen afgesloten door een rollaag met een natuurstenen aanzetsteen en een raam. De gevel van het voorhuis wordt afgesloten door een gevellijst. In het midden van het dakschild is een bakstenen kajuit onder een plat dak; de voorgevel ervan is verlevendigd door lisenen met gepleisterde voet en bekroning, tandlijst en tympaan met gepleisterde omlijsting waarop een smeedijzeren bekroning. De westelijke zijgevel van het voorhuis heeft een getoogd, zesruitsvenster. De krimpmuur wordt afgesloten door vlechtingen onder een rollaag met een natuurstenen aanzetsteen. In de westelijke zijgevel van het keukengedeelte is de zij-ingang en een verkleind keukenvenster; de krimpmuur is opgetrokken in bruine bakstenen. De westelijke gevel van het bedrijfsgedeelte heeft twee ramen en een dubbele houten deur. De noordelijke gevel van de schuur heeft een hoge dubbele inrijdeur die karakteristiek is voor een veeteeltbedrijf; in de achtergevel twee (oorspronkelijk vier) getoogde ijzeren drieruits koeruitjes. De oostelijke zijgevel heeft 15 getoogde ijzeren koeruitjes met traliewerk aan de binnenzijde. De gedeeltelijk ingebouwde kleine veeschuur aan de noordwestzijde is opgetrokken in gele bakstenen op een klinkerbakstenen plint, afgesloten door een rollaag. De schuur is onder een schild/wolfdak gedekt met riet en waarop twee uileborden van het Friese Woudentype. In de zakgoot tussen schuur en bijschuur zijn enkele regels van de dakschilden belegd met zwart geglazuurde dakpannen. De achtergevel van de bijschuur is parallel aan de ingelaten dubbele schuurdeuren. De zuidgevel en westgevel omvatten elk drie getoogde ijzeren koeruitjes; in de noordgevel is een dubbele staldeur met drieruits bovenlicht, een venster, een staldeur met tweeruits bovenlicht en een tweede venster.

Waardering

De stelp uit het derde kwart van de 19de eeuw is van cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de sociaaleconomische ontwikkeling die samenhangt met het lokaal grootgrondbezit van een adellijke familie;
- als exemplarisch voorbeeld van stelpen in deze omgeving;
- vanwege de hoge mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege de architectonische gaafheid;
- als hoofdobject van het complex;
- vanwege de hoge mate van visuele gaafheid in relatie tot de landschappelijke omgeving;
- vanwege de structurele en functionele relatie met het stookhok.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument